

សំឡេងទន្ទឹមដី - Voice of the Poor

ប្រតិបត្តិការព័ត៌មាន ABiC-ABiC Newsletter

លេខ ០០៣ ឆ្នាំ ២០០៤ / No. 003 December 2004

ទទួលបាន/ supported by USAID តាមរយៈ/ through ARD Inc.

បញ្ជីស្តីបទ	ទំព័រ
១. ការបន្តរំលោភលើច្បាប់ភូមិបាល (Continued violation of the Land Law, p. 1)	... ១
២. បទល្មើសព្រៃឈើនៅតែកើតមាន (Illegal Logging Continues, p. 3)	... ៣

ការបន្តរំលោភលើច្បាប់ភូមិបាល

ដើម្បីកែលំអភិបាលកិច្ច នៅក្នុងវិស័យ គ្រប់គ្រង និង ប្រើប្រាស់ដីធ្លី រដ្ឋាភិបាលបាន រៀបរៀង អនុម័ត និង ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវ ច្បាប់ភូមិបាលលើឆ្នាំ២០០១ ។ ច្បាប់ភូមិបាល មានយុត្តាធិការរួមលើកិច្ចការគ្រប់គ្រង និង ការ ប្រើប្រាស់ធនធានដីធ្លី ដែលស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ទោះបីយ៉ាងណាក្តី កង្វះខាតភាពជា នីតិវដ្ត បានធ្វើឱ្យការអនុវត្ត និង ការគោរព ច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជានៅតែមានកម្រិត ។ ការបំពានចំពោះ និង ការរំលោភច្បាប់នៅតែ មានជាបន្តតបន្សំដោយ ដោយសារតែប្រជាជន ភាគច្រើនពុំសូវមានការយល់ដឹងអំពីច្បាប់ ឱ្យបាន ក្រឹមត្រូវ រីឯបុគ្គលិកខ្លះមានអំណាចមួយចំនួន មិនអើពើគោរពច្បាប់ និង ពុំខ្លាចរំលោភអំពីច្បាប់ ព្រោះតែប្រព័ន្ធតុលាការ និង ប្រព័ន្ធនៃ ការអនុវត្តច្បាប់ នៅមានភាពទន់ខ្សោយ ។

បញ្ហានិរន្តរភាព ក៏កាន់តែជម្រុញឱ្យបុគ្គលិកខ្លះ ខូចមានអំណាច មិនញញើតនឹងការបន្តរំលោភ ចំពោះលើច្បាប់ ។

ថ្មីៗនេះ បញ្ហាប្រព្រឹត្តិល្មើសនឹងច្បាប់ ភូមិបាលនៅតែកើតមានជាបន្តបន្ទាប់ ។ ករណី មួយបានកើតមានឡើងនៅខេត្តមណ្ឌលគិរី ដែល ពាក់ព័ន្ធនឹងដីធ្លី ហើយក៏បានធ្វើឱ្យប្រជាជនមូល ដ្ឋាន ដែលទូទៅជាជនជាតិដើមភាគតិច មាន ការព្រួយបារម្ភខ្លាំង ។ សហគមន៍ជនជាតិដើម ភាគតិច ដែលដើមឡើយគេស្គាល់ថាជាជនជាតិ ជនអន្តោក្រាម តែងតែរស់នៅពឹងផ្អែកលើការ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយការធ្វើកសិកម្មពេលវេលា និង ការ ប្រមូលផល-អនុផលព្រៃឈើ ស្របទៅតាម លក្ខណៈវប្បធម៌-ប្រពៃណីរបស់ពួកគាត់ ដែល មានថវិកាភាពពិសេសខុសពីវប្បធម៌-ប្រពៃណី ដទៃទៀត ដែលគេអាចសង្កេតឃើញនៅតំបន់ ទំនាប និង តំបន់ឆ្នេរនៃប្រទេសកម្ពុជា ។

ករណីដីធ្លី ដែលកើតមានឡើងនៅក្នុង ខេត្ត បានគំរាមកំហែងខ្លាំងដល់វប្បធម៌-

ប្រពៃណី និង ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគាត់ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ករណីនេះថែមទាំងបំពានរំលោភច្បាប់ ភូមិបាលយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរជាទីបំផុត ។ ករណីបំពានលើច្បាប់ភូមិបាលនេះទាក់ទងទៅនឹងដីសម្បទាន សេដ្ឋកិច្ចមួយកន្លែងដែលបានកំពុងដំណើរការអនុវត្តដោយក្រុមហ៊ុនចិនឈ្មោះ **WUZHISHAN L.S Group** នៅក្នុងស្រុកអូររាំងខេត្តមណ្ឌលគិរី ។

ដីសម្បទាននេះ មានទំហំក្រឡាផ្ទៃសរុបចំនួន ១៥៩.៥៥៥ ហិកតា ។ តាមឯកសារថត

Continued violation of the Land Law

The granting of economic concessions for economic development is not hampered by the lack of the sub-decree on Economic Land Concession and relevant legal procedures. Article 59 of the Land Law 2001 provides for the granting of land concessions. It clearly states that any land concession shall not exceed 10,000 ha in size, and that any land concession already approved is the subject of reduction if the size exceeds the stated size,

Recently, according to a copy of document containing Council of Ministers' number 849 sar chor nor dated 9 August 2004, an economic land concession covering an area of 199,999 ha in Mondulkiri was granted to a Chinese company by a newly appointed secretary of state, HE. P.S.K. However, the authenticity of the document cannot be confirmed.

The size of the approved economic concession is in violation of the Land Law as the size exceeds the size specified in the law by about twenty times. Fortunately, as a start of operation and trial only 10,000 ha is approved. The concessionaire has been cutting trees on the land and spraying toxic chemicals, i.e. herbicides, to get rid of weeds. This threatens the livelihoods and health of local indigenous communities as well as natural forest and wildlife.

If the Royal Government of Cambodia allows the concessionaire to not expand the concession to more than 10,000 ha even after the trial period, that shall provide a good start for the implementation and enforcement of the Land Law, while negative impacts on the livelihoods and health of local indigenous populations as well as on natural forest and wildlife can be curbed.

ចម្លងមួយដែល ABiC ទទួលបាន ដីសម្បទាននេះ ត្រូវបានផ្តល់ជូនឱ្យ សម្បទានិកដោយ ឯ.ឧ.ប.ស.ខ កាលពីថ្ងៃទី០៥ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៤ ។ ឯ.ឧ.ប.ស.ខ ជាអគ្គលេខាធិការ ដែលទើបបានទទួល ការតែងតាំងថ្មីនៅក្នុងអណត្តិទីបី នៃ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ។ ទោះជា យ៉ាងណាក្តី ABiC មិនអាចបញ្ជាក់ពី យថាភាពនៃឯកសារថតចម្លង ដែល មានចុះលេខរបស់ ទីស្តីការគណៈរដ្ឋ មន្ត្រី “លេខ: ៨៤៩ ស.ជ.ណ” ដែល ABiC ទទួលបាននេះឡើយ ។ ក្នុងខណៈដែលអនុក្រឹត្យស្តីពីដី សម្បទានសេដ្ឋកិច្ចពុំទាន់បានប្រសូត ចេញជារូបរៀងនៅឡើយ ការផ្តល់ ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច នៅតែកើតមាន ជាបន្ត ។ កង្វះខាតនូវអនុក្រឹត្យ និង នីតិវិធីសម្រាប់ការផ្តល់ដីសម្បទាន

សេដ្ឋកិច្ចពុំរារាំងលទ្ធភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ចជាតិឡើយ ។ អ្វីដែលជាបញ្ហានោះគឺទំហំដីសម្បទាន ដែលជាទូទៅតែងតែធំហួសទំហំ កំណត់ដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ២០០១ ។ មាត្រា៥៩ នៃច្បាប់ភូមិបាលបានចែងថា

“សម្បទានដីអាចមានទំហំច្រើនបំផុតត្រឹមតែ១០.០០០ ហ.ត (មួយម៉ឺនហិកតា) ។ សម្បទានដីដែលសម្រេចហើយ ហើយមានទំហំលើសពីទំហំកំណត់ខាងលើ ជាកម្មវត្ថុនៃការកាត់បន្ថយ ។” ។

ដូច្នោះ យោងតាមមាត្រា៥៥ នៃច្បាប់ភូមិបាល ដីសម្បទាននៅក្នុងខេត្តមណ្ឌលគិរី ដែលទើបតែទទួលបានការអនុញ្ញាត និង ដែលកំពុងតែដំណើរការនេះពុំមានលក្ខណៈស្របតាមច្បាប់ឡើយ ។ ជាកុសលឃ្ល បើតាមឯកសារថតចម្លងនេះ ចំពោះមុខសម្បទានិកត្រូវបានអនុញ្ញាតផ្តល់ឱ្យត្រឹមតែ១០.០០០ ហ.ត ប៉ុណ្ណោះសម្រាប់ជាដំណាច់ដីសេរីសេរីដាំដុះ និង ធ្វើអាជីវកម្ម ។ ក្នុងដំណើរការចាប់ផ្តើមអាជីវកម្ម សម្បទានិកបានប្រើប្រាស់ថ្នាំពុលដើម្បីសម្លាប់ស្មៅ និង កាប់ព្រៃឈើដែលមាននៅលើដីសម្បទាននេះ ។ ទាំងនេះធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សុខភាព និង ជីវភាពរបស់ប្រជាជន ក៏ដូចជាសុខុមាលភាពធម្មជាតិ និង សត្វព្រៃរបស់ប្រទេសជាតិដែរ ។

ប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលអាចរក្សាទុកដីសម្បទាននេះឱ្យនៅត្រឹមតែទំហំ១០.០០០ ហ.ត ទោះជាក្រោយពីដំណាក់កាលនៃដំណាច់ដីសេរីសេរី នោះពិតជាគំរូនៃការចាប់ផ្តើមនូវការអនុវត្តន៍ច្បាប់ភូមិបាល ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះឥទ្ធិពលប៉ះពាល់លើជីវភាពប្រជាជនមូលដ្ឋានដែលជាជនជាតិដើមភាគតិច ធនធានព្រៃឈើ និង សត្វព្រៃរបស់ប្រទេស ក៏អាចទប់ស្កាត់បានដែរ ។

បទល្មើសព្រៃឈើនៅតែកើតមាន

បញ្ហាបទល្មើសព្រៃឈើជាបញ្ហាមួយដែលនៅតែក្តៅតក់ ដែលជះឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងទៅលើជីវភាពរបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋានដែលរស់នៅក្បែរព្រៃ ជាពិសេសសហគមន៍ជនជាតិដើម ភាគតិច ព្រោះវាជាប្រភពដីសំខាន់សម្រាប់ការប្រកបរបររបរទទួលបានរបស់ពួកគាត់ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ បទល្មើសព្រៃឈើ ធ្វើឱ្យមានការហិនហោចធនធានធម្មជាតិយ៉ាងនាបរហ័ស និង ប៉ះពាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។ ទោះបីជារាជរដ្ឋាភិបាលបានខិតខំចាត់វិធានការយ៉ាងណាក៏ដោយ បទល្មើសនៅតែកើតមានជាបន្តបន្ទាប់ ទាំងទ្រង់ទ្រាយតូច និង ទ្រង់ទ្រាយធំ ។ បញ្ហានេះ កើតឡើងដោយសារតែជនល្មើសខិតខំរកប្រយោជន៍អំណាច និង ឈ្នួញខិតខំរកប្រយោជន៍ និង បានធ្វើឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលនូវការអាម៉ាស់ជាទីបំផុត ។

ថ្មីៗនេះ ជនល្មើស បានកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និង ច្រោះដីជាង១០០ដើម របស់ប្រជាជននៅឃុំពិរឆ្នូ ស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះ ។ ដើម្បីទប់ស្កាត់បទល្មើសនេះ កាលពីថ្ងៃទី ២៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៤ សមហេតុមន្តមូលដ្ឋាននៅស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះ បានដឹកនាំក្រុមល្អិតរបស់ខ្លួនមួយក្រុមមានសមាជិកចំនួន៣៦នាក់មកពីឃុំចំនួន៤គឺ ឃុំយ្យឹម ឃុំពិរឆ្នូ ឃុំស្នួល និង ឃុំស្រែចារ បានចុះធ្វើការងារល្អិតរាត្រីដើម្បីរារាំងបទល្មើសនេះ ។ ការល្អិតរបស់ប្រជាសហគមន៍បានធ្វើឡើងដោយធ្វើរជើង ។

Illegal Logging Continues

Illegal logging continues to take place despite the logging ban of the Royal Government of Cambodia (RGC). On December 25, 2004 the communities in Snuol district of Kratie province, receiving report from their members on illegal logging of their resin trees, made an all night long patrol to disrupt and curb the illegal logging activities. The community team consisted of 36 members including a local policeman. Prior to their patrol the communities also reported to local authorities and local forest administration for intervention and assistance.

While approaching the suspected spot in O Chriv and Trasek bordering with Vietnam, the community patrol team heard of the cutting and trucking of logs. Observing the advancement of the community patrol team toward their position the illegal loggers started moving the loaded truck hurriedly across to Vietnam. The community members then tried to safeguard the remaining logs.

However, the illegal loggers, most of whom believed to be Vietnamese (according to the communities), returned to truck out more logs across to Vietnam. They came back for the logs thrice; and each time they fired on the community patrol team to scare them off so that they could haul the logs. The community members always ran for safety; but deterred also the loggers' movement. No competent authorities made any intervention to stop the firing by the illegal loggers.

By early hours before dawn the illegal loggers never returned for the last remaining logs. Community team kept guard of the logs until dawn. They collected, in addition to the logs, two chainsaws and a mobile telephone. They called up the district governor and deputy governor to update them on the situation and ask them to relay the message to local forest administration officials for intervention. The community wanted to transfer all the forensic materials to the competent authority, the forest administration; but they did not show up. The community members then decided to hand over all forensic materials to border military and police units, and wanted a joint reporting. But the border military and police personnel did not want to do that and many of them expressed their resentment against the communities.

The communities complained that if the RGC does not take harsher, real measures the wood will dwindle, their resin trees will disappear and they will live always in absolute misery.

សូមបញ្ជាក់ថា មុនពេលចេញ
ល្បាត សហគមន៍បានរាយ
ការណ៍ជូនដំណឹងទៅអាជ្ញាធរ
ស្រុក និង សង្កាត់រដ្ឋបាលព្រៃ
ឈើមូលដ្ឋាន អំពីគោលដៅ
សង្ស័យផងដែរ ។

ការល្បាត ត្រូវបានធ្វើ
ឡើង អស់ពេលជិតពេញមួយ
យប់ ដោយសមាជិកសហគមន៍
ចំនួន៣៦នាក់ និង មានការ
ចូលរួមរបស់នគរបាលរដ្ឋបាល
ប៉ុស្តិ៍១រូបក្នុងឃុំពីរផ្លូវ ស្រុកស្នួល
ផងដែរ ។ នៅពេលសហគមន៍
បានចុះដល់ចំណុចគោលដៅ
សង្ស័យត្រង់ចំណុចអូរជ្រីវ និង
ត្រសក នៃស្រុកស្នួល
ខេត្តក្រចេះ ដែលស្ថិតនៅ
ជាប់នឹងព្រំប្រទល់ប្រទេសវៀត
ណាម សហគមន៍ក៏បានជួប
ប្រទះនឹងបទល្មើសដែលកំពុងតែ

កើតឡើង ។

នៅពេលទៅដល់គោលដៅ សហគមន៍បានជួបនឹងជនល្មើសកំពុងតែអារចេញដីរ ។ ពេល
ដែលឃើញសហគមន៍ ជនល្មើសបានភ័យស្លន់ស្លោហើយក៏បោះបង់រណារមួយចំនួនរបស់ខ្លួនចោល ។
នៅពេលនោះ សហគមន៍ចាប់រើសយកបានរណារពីរ ។ សហគមន៍បានបន្តការល្បាតទៅដល់ស្ពានជ្រីវ
ដែលជាស្ពានតភ្ជាប់ប្រទេសកម្ពុជា និង វៀតណាម ។ ខណៈនោះ សហគមន៍ក៏ប្រទះឃើញឈើមួយ
គំនរ និងឃើញឡានកំពុងដឹកជញ្ជូនឈើមានតំលៃដូចជាធាងត្នន បេងជាដើម ឆ្លងចូលទៅប្រទេស
វៀតណាម ។ សហគមន៍បាននិយាយថា ក្រុមពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសនោះ ភាគច្រើនជាជនជាតិ
វៀតណាម បើតាមស្តាប់ភាសាដែលគេប្រើប្រាស់ពេលនោះ ។

ពេលឃើញក្រុមរបស់សហគមន៍ទៅដល់ ក្រុមជនល្មើសបានបើកឡានរត់យ៉ាងលឿនសំដៅចូលទៅក្នុងទឹកដីប្រទេសវៀតណាម ហើយបន្ទាល់ទុក នូវឈើមួយចំនួនធំ ។ ក្រុមជនល្មើសបានវិលត្រឡប់មកដឹកឈើវិញ ចំនួនបីលើក ដោយមួយលើក។ ពួកគេបានធ្វើការបាញ់ប្រហារមកលើក្រុមសតមន៍ដែលយាមតំណរឈើនោះ ។ រៀងរាល់លើកសហគមន៍បានរត់ដកថយដើម្បីរក្សាជីវិតរបស់ពួកគេ ។ យ៉ាងណាក្តី សហគមន៍ក៏បានបង្ហាញល្បឿនដំណើរការរបស់ក្រុមល្មើសខ្លះដែរ ។ ជាសំណាងល្អគ្មានសមាជិកសហគមន៍ណាម្នាក់ មានគ្រោះថ្នាក់ឡើយ ។ លុះដល់ទាបភ្លឺ ក្រុមជនល្មើស ក៏លែងហិរលិវត្រឡប់មកដឹកឈើដែលនៅសេសសល់ទៀត ។ នៅទីកន្លែងកើតហេតុមានបន្ទាល់ទុកនូវវត្ថុតាំងមួយចំនួន ដូចជាទូរសព្ទដៃមួយគ្រឿង និង ឈើមានតំលៃចំនួន៤៣កំណាត់ និង រណារយឆ្មបគ្រឿង ។ ក្រោយពេលកើតហេតុ នៅម៉ោងប្រហែល៣ភ្លឺ តំណាងក្រុមល្មើសសហគមន៍ ក៏បានរាយការណ៍សកម្មភាពនេះជូនលោកអភិបាល និង អភិបាលរងស្រុកស្ទួលតាមទូរស័ព្ទដើម្បីជ្រាបនិងជួយដោះស្រាយ ហើយនិងជួយបញ្ជូនដំណឹងបន្តទៅរដ្ឋបាលព្រៃឈើនៅនឹងមូលដ្ឋាន ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី សហគមន៍ពុំទាន់ឃើញមានមន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើណាម្នាក់មកកាន់កន្លែងកើតហេតុដើម្បីធ្វើអន្តរាគមន៍ និង ដឹកជញ្ជូនវត្ថុតាំងឡើយ ។ ដោយសារមានការបាត់ហេវអស់កម្លាំង និង ចាំយូរពេក និង សហគមន៍សម្រេចប្រគល់ឈើជាវត្ថុតាំងទៅឱ្យសមត្ថកិច្ចទាហាន និង ប៉ូលីសការពារព្រំដែន ហើយសហគមន៍សុំធ្វើកំណត់ហេតុមគ្គាក្នុងការផ្ទេរ-ទទួលវត្ថុតាំង ។ ប៉ុន្តែ មន្ត្រីទាំងនោះមិនព្រមធ្វើកំណត់ហេតុទទួលឡើយ ។ ពួកគេមួយចំនួនថែមទាំងបានសំដែងចេញនូវការមិនពេញចិត្តចំពោះសហគមន៍ទៀតផង ។

លុះត្រាតែមានការគាំទ្រទាំងកំលាំង និង សំភារៈពីរាជរដ្ឋាភិបាល ទើបសកម្មភាព និង ការខិតខំរបស់ប្រជាជនអាចទទួលបានលទ្ធផល ។ ប្រជាសហគមន៍បានសំដែងការព្រួយបារម្ភថា ប្រសិនបើរាជរដ្ឋាភិបាលមិនដាក់វិធានការជាក់ស្តែងឱ្យបានតឹងរ៉ឹងទេនោះ ព្រៃក៏អស់ ច្រោះក៏ហិន រាស្ត្រក៏លំបិន លំបាកខ្លោចផ្សារ ក្រពោកយ៉ាក ។

